

läsning **lifker** våga antaga, att efterleden har varit *-gæirr*. Eftersom både Hadorph och Celsius läsa de tre första runorna i namnet som **nef**, torde förleden kunna anses säker. U 1116 skulle i så fall ge ytterligare ett belägg på det sällsynta mansnamnet *Næfgæirr*, säkert styrkt bl. a. på en närbelägen runsten; se U 1083.

Hustruns namn har troligen varit *Afriðr*; om detta namn se U 1011 (s. 209).

U 1116 är signerad av *Guðfastr*. En ristare med samma namn nämnes på den närbelägna U 918. I *Svenska runristare* beskriver E. Brate ristningen på U 1116 på följande sätt: »a) Runslingans hals och stjärt bilda var sin ring och med runslingans orm är en annan sammanflätad i två ringar och nederst finnes ett band med uppgift om ristaren. Ovan slingan finnes ett enkelt kors med armarnas ändar spetsiga, ovan bandet ett kors av enkla linjer och streck över armarnas ändar. b) **o** är o-runan: **lito**, **oftia**, **bona**, **hiok**.» Vidare framhåller Brate, att de gamla diftongerna betecknas monoftongiskt: **rulefr**, **sten**; traditionell stavning i **auk**. Om förekomsten av de s. k. korsade korsen se U 1074.

Vaxmyra.

I Liljegrens *Runurkunder* (1833) upptages under Skuttunge socken som nummer 175 en runsten från »Waxmyra». Uppgiften är så tillvida oriktig som Vaxmyra ligger i Årentuna sn. Felaktigheten härrör från O. Celsius, som i *Acta Literaria Svecia* uppger, att stenen finnes »In Paroecia Skuttunge». . . Den oriktiga uppgiften upprepas i *UFT* h. 5 (1876), s. 63. Om Vaxmyrastenen se U 1024 Vaxmyra, Årentuna sn.

1117. Vigle, Skuttunge sn.

Pl. 107.

Litteratur: A. L. Th. Pettersson, Några ord till upplysning om bladet »Salsta» (1871), s. 53; C. M. Bolm, Anteckning den 4/6 1876 (ATA); S. B. F. Jansson, Runinskriftsinventering i Uppsala län 1942 (ATA); R. Wibeck, Rapport till Riksantikvarieämbetet den 20/10 1951 (ATA).

Äldre avbildning: Bolm, teckning år 1876 (ATA).

Runstenen står 250 m. ÖSÖ om Vigle, 600 m. SSÖ om Ösby, 12 m. N om landsvägen Björklinge kyrka–Harbo kyrka.

Den så vitt känt första uppgiften om U 1117 finnes på Geologiska kartbladet »Salsta», där stenens plats är utmärkt. I beskrivningen till kartbladet uppges, att runstenen finnes »O.S.O från Vigle, . . . liggande i åkern». Några år senare undersöktes stenen av C. M. Bolm, som insände en teckning av den till Vitterhetsakademien den 25/7 1876. Enligt en anteckning på avbildningen hade Bolm gjort sin undersökning den 4/6 1876. — Vid runinskriftsinventeringen år 1942 lutade stenen mycket starkt framåt; den restes därför på ny grund några år senare genom Riksantikvarieämbetets försorg.

Grå granit med ett flagrande, vitt ytskikt. Höjd 1,60 m., bredd 1,20 m. Stenens övre del saknas. På det förlorade stycket har en avsevärd del av runinskriften haft sin plats. Genom vittring och flagring har ristningen blivit synnerligen otydlig. Den är genomgående grund, med smala linjer, vilka flerstädes framträda endast som en skuggning i ytan.

Inskrift:

biarn u- . . . k -runka . . . þur sin kul hiuk . . .

5 10 15 20 25

Biörn ok . . . ok . . . (fa)þur sinn. Kol högg . . .

»Björn och . . ., sin fader. Kol högg.»

Till läsningen: I 1 **b** är bst ansatt på en korsande slinga; jfr 12 **n** och 20 **n**. Av runan 7 återstår hst; möjligen kunna svaga spår av en **k**-bst iakttagas. Runan 9 gör snarast intryck av att ha varit **þ**

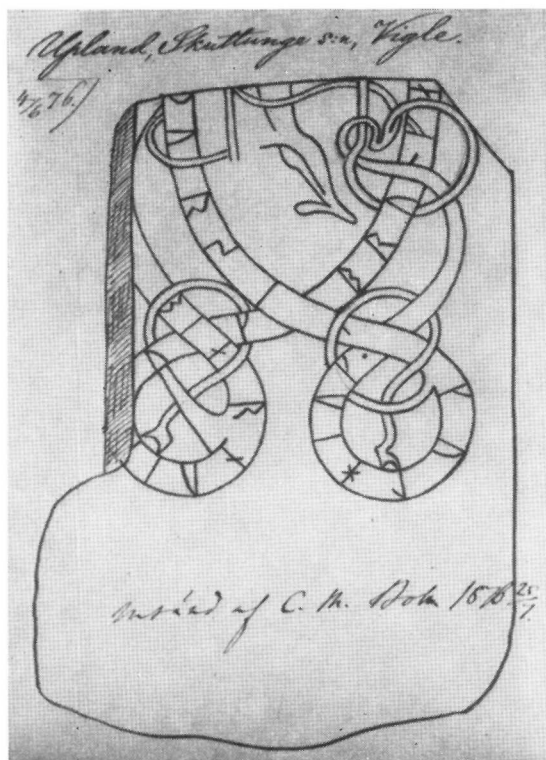

Fig. 408. U 1117. Vigle, Skuttunge sn. Efter teckning av C. M. Bolm.

med från ramlinjerna utgående bst. I 12 **n** och 20 **n** tjänstgöra korsande slinglinjer som huvudstavar; jfr 1 **b**. 13 **k** förefaller att vara säkert; dock möjligen f. 15 **p**, som står i stenens vänstra kant, har förlorat hst. 17 **r** har förlorat toppen; av bst finnas endast svaga spår. Mellan 20 **n** och 21 **k** finnas inga säkra spår av någon runa. Av 25 i återstår övre delen. Efter 27 **k** finnas i slingan endast svaga spår av tre runor. — Bolm: **biarn ui- . . . uk brunfa . . . þur sin kul hiuk**.

Runföljden 9–14 **-runka** . . . innehåller av allt att döma ett namn, vars slut har gått förlorat, då stenens topp slogs av. Bolm läser r. 9 som **b**; om detta vore riktigt skulle namnet kunna vara *Brunkætill*. Runan gör emellertid intryck av att vara **p**; se ovan »till läsningen».

U 1117 är av intresse huvudsakligen därför, att man här finner namnet på en eljest okänd ristare *Kulr* (*Kolr*). Denne har, av U 1117 att döma, icke varit någon framstående runmästare. Det är mycket möjligt, att han icke har ristat någon annan sten. Mansnamnet *Kul* (*Kol*) är väl styrkt i svenska urkunder från medeltiden, men det finnes i runinskrifterna eljest endast belagt en enda gång, nämligen på den närbelägna runstenen U 1053. Det är icke alldeles uteslutet, att det kan vara fråga om samma person. Om namnet se U 1053 (s. 321) och *Nordisk kultur* 7 (1947), s. 50, 200, 246.